

Til lovforslag nr. L 53

Folketinget 2016-17

Betænkning afgivet af Social-, Indenrigs- og Børneudvalget den 23. februar 2017

Betænkning

over

Forslag til lov om ændring af lov om social service

(Forsikring af frivillige m.v.)

[af social- og indenrigsministeren (Karen Ellemann)]

1. Ændringsforslag

Der er stillet 3 ændringsforslag til lovforslaget. Enhedslistens medlemmer af udvalget har stillet ændringsforslag nr. 1 og 3. Enhedslistens og SF's medlemmer af udvalget har stillet ændringsforslag nr. 2.

2. Udvalgsarbejdet

Lovforslaget blev fremsat den 9. november 2016 og var til 1. behandling den 2. december 2016. Lovforslaget blev efter 1. behandling henvist til behandling i Social- og Indenrigsudvalget. Udvalget skiftede den 12. december 2016 navn til Social-, Indenrigs- og Børneudvalget.

Møder

Udvalget har behandlet lovforslaget i 3 møder.

Høring

Et udkast til lovforslaget har inden fremsættelsen været sendt i høring, og social- og indenrigsministeren sendte den 7. september 2016 dette udkast til udvalget, jf. SOU alm. del – bilag 392 (folketingsåret 2015-16). Den 9. november 2016 sendte social- og indenrigsministeren de indkomne hørings svar og et notat herom til udvalget.

Spørgsmål

Udvalget har stillet 12 spørgsmål til børne- og socialministeren til skriftlig besvarelse, som denne har besvaret.

3. Indstillinger og politiske bemærkninger

Et flertal i udvalget (S, DF, V, LA, RV og KF) indstiller lovforslaget til *vedtagelse uændret*. Flertallet vil stemme imod de stillede ændringsforslag.

Dansk Folkeparti, Venstres, Liberal Alliances og Det Konservative Folkepartis medlemmer af udvalget ser med stor tilfredshed på, at der nu gives kommunerne mulighed for at tegne ansvars- og ulykkesforsikring for de frivillige,

der yder en stor indsats for borgere i både kommuner og regioner.

DF, V, LA og KF er også meget optagede af at se på afbureaukratisering, hvor det giver god mening, samtidig med at ingen relevante data og vigtige oplysninger går tabt. Det mener partierne er tilfældet med dette lovforslag. De data, kommunerne indberetter via § 18-redegørelsen om deres økonomiske støtte til det frivillige sociale arbejde, indberettes også via de kommunale regnskaber, og dermed er sammenlignelige data fortsat tilgængelige. Samtidig fremgår det af det kommenterede høringsnotat over lovforslaget, side 6, at ministeriet »påtænker desuden at lægge regnskabsdata ind på noegletal.dk som støtte/indbygger, hvilket vil give et sammenligningsgrundlag på tværs af kommuner til eventuelt brug for dialogen mellem frivillige foreninger og kommuner«. Der er således flere muligheder for at få oplysninger om kommunernes økonomiske støtte til det frivillige sociale arbejde, hvilket yderligere overflødiggør kommunernes pligt til at indberette de samme data.

Det Radikale Venstres medlemmer af udvalget støtter lovforslaget, men kan ikke støtte ændringsforslagene fra EL og SF. RV ser også gerne, at § 18-redegørelsen fortsat indberettes. Men af høringsnotatet fremgår det, at ministeriet vil lægge relevante regnskabsdata ind på noegletal.dk. Det vil RV følge med stor interesse og se udmøntet i praksis. Hvis det er en brugelig afløsning for § 18-redegørelsen, vil den være mindre relevant fremover.

Et *mindretal* i udvalget (EL) indstiller lovforslaget til *vedtagelse* med de stillede ændringsforslag. Såfremt de stillede ændringsforslag forkastes, vil mindretallet stemme imod lovforslaget ved 3. behandling.

Enhedslistens medlemmer af udvalget finder det fornuftigt, at kommuner og regioner får mulighed for at tegne ansvars- og ulykkesforsikring for borgere, der udfører en frivillig indsats. Dybest set burde det være overflødigt, for kommuner og regioner bør kun anvende frivillige via et

samarbejde med de frivillige foreninger, som i forvejen har mulighed for at forsikre de frivillige. Men det må desværre konstateres, at kommunerne i stadig højere grad selv hyrer frivillige og i mange tilfælde også anvender dem til at udføre opgaver, som bør udføres af kommunernes og regionernes egne ansatte. Derfor er det godt, at kommuner og regioner får denne mulighed for at forsikre de frivillige, så de frivillige ikke kommer i klemme. Men det er yderst utilfredsstillende, at ministeren fastholder at ville ophæve den gældende forpligtelse til kommunerne til en årlig rapportering om kommunens engagement i den frivillige indsats, jf. servicelovens § 18. Flere partier har bedt om at få delt lovforslaget op, men det har ministeren ikke villet lytte til. Derfor tvinges EL desværre til at stemme imod lovforslaget, såfremt der ikke er flertal for det af EL og SF stillede ændringsforslag nr. 2 om bevarelse af § 18-redegørelsen. En sådan årlig redegørelse er dobbelt så vigtig i en tid, hvor kommunerne i stadig højere grad selv hyrer frivillige.

EL finder det også beklageligt, at ministeren ikke vil støtte EL's ændringsforslag om, at kommuner og regioner også får hjemmel til at tegne ansvarsforsikring for børn og unge, som er anbragt uden for hjemmet, og personer i botilbud, således at de ansatte i disse tilbud får mulighed for at opnå fuld erstatning, hvis de har været udsat for en ansvarspådragende handling fra beboeres side. Den nuværende situation tvinger de ansatte til enten at politianmelde den pågældende beboer eller at opgive et berettiget krav, og ingen af delene er rimeligt. Hertil kommer, at lovforslaget, som det ligger fra ministeren, faktisk medfører, at de frivillige i de nævnte tilbud stilles bedre end de ansatte, hvilket ikke er rimeligt.

Et *andet mindretal* i udvalget (SF) indstiller lovforslaget til *vedtagelse* med de stillede ændringsforslag. Såfremt det under nr. 2 stillede ændringsforslag forkastes, vil mindretallet stemme imod lovforslaget ved 3. behandling.

SF's medlemmer af udvalget stemmer for lovforslaget, under forudsætning af at det af EL og SF stillede ændringsforslag nr. 2 vedtages, således at den del af forslaget, der handler om at afskaffe kommunernes pligt til årligt at redegøre for deres samarbejde med frivillige organisationer og foreninger, udgår. Den del af lovforslaget har i øvrigt mødt stor kritik fra mange frivillige organisationer, bl.a. Center for Frivilligt Socialt Arbejde, Kræftens Bekæmpelse, Mødrehjælpen, Røde Kors, Red Barnet og Ældre Sagen. Og med god grund, for de årlige redegørelser viser desværre, at der stadig er en håndfuld kommuner, som burde bruge en større del af deres bloktilskud til at støtte frivilligt socialt arbejde. Endelig mener SF, at man med fordel kunne have delt lovforslaget op, fordi der de facto er et bredt flertal i Folketinget, der ønsker at muliggøre forsikring af de frivillige i kommunerne.

Et *tredje mindretal* i udvalget (ALT) indstiller lovforslaget til *vedtagelse* med de stillede ændringsforslag. Såfremt det under nr. 2 stillede ændringsforslag forkastes, vil mindretallet stemme hverken for eller imod lovforslaget ved 3. behandling.

Alternativets medlem af udvalget støtter den del af lovforslaget, der handler om, at kommunernes får mulighed for at tegne ansvars- og ulykkesforsikring for borgere, der udfø-

rer en frivillig indsats. ALT er dog meget kritisk over for den anden del af lovforslaget, der har til hensigt at afskaffe kommunernes pligt til at redegøre for deres samarbejde med frivillige organisationer og foreninger, idet redegørelsen er essentiel i forhold til muligheden for at følge udviklingen i kommunernes engagement i den frivillige sektor. ALT bemærker, at det er meget beklageligt, at lovforslaget ikke er blevet delt, da tilslutningen til forslagens to delelementer er væsensforskellige, og at ALT i tillæg hertil ikke vurderer, at de relaterer sig til hinanden i et omfang, der påkræver, at de behandles i samme lovforslag.

Inuit Ataqatigiit, Tjóðveldi og Javnaðarflokkurinn var på tidspunktet for betænkningens afgivelse ikke repræsenteret med medlemmer i udvalget og havde dermed ikke adgang til at komme med indstillinger eller politiske udtalelser i betænkningen.

En oversigt over Folketingets sammensætning er optrykt i betænkningen.

4. Ændringsforslag med bemærkninger

Æ n d r i n g s f o r s l a g

Af et *mindretal* (EL), tiltrådt af et *mindretal* (SF og ALT):

Til titlen

1) Undertitlen affattes således:

»(Forsikring af frivillige, børn og unge anbragt uden for hjemmet og personer, som modtager botilbud m.v.)«.

[Præcisering af lovforslagets undertitel som konsekvens af ændringsforslag nr. 3]

Af et *mindretal* (EL og SF), tiltrådt af et *mindretal* (ALT):

Til § 1

2) *Nr. 1* udgår.

[Afskaffelsen af den såkaldte § 18-redegørelse udgår]

Af et *mindretal* (EL), tiltrådt af et *mindretal* (SF og ALT):

Ny paragraf

3) Efter den under nr. 2 foreslåede § 18 a indsættes i *kapitel 5* som ny paragraf:

»§ 18 b. Kommunalbestyrelsen og regionsrådet kan tegne ansvarsforsikring på vegne af børn og unge, som er anbragt uden for hjemmet efter §§ 52 eller 58, og personer, som modtager botilbud efter kapitel 20.

Stk. 2. En kommunalbestyrelse eller et regionsråd, som vælger at tegne forsikring efter stk. 1, skal fastsætte retningslinjer for, hvilke typer af anbringelsessteder og botilbud der er omfattet af ansvarsforsikringen.«

[Adgang til at tegne ansvarsforsikring for børn og unge anbragt uden for hjemmet og personer, som modtager botilbud]

B e m æ r k n i n g e r

Til nr. 1

Der er tale om en konsekvens af ændringsforslag nr. 3.

Til nr. 2

Ændringsforslaget indebærer, at den foreslåede afskaffelse af servicelovens § 18, stk. 4, udgår af lovforslaget. Med servicelovens § 18, stk. 4, har børne- og socialministeren hjemmel til at fastlægge retningslinjer for kommunernes indsendelse af en redegørelse om den lokale udvikling i det frivillige sociale arbejde og retningslinjer for den sociale opfølgning. Med hjemmel i servicelovens § 18, stk. 4, er det i retssikkerhedsbekendtgørelsens § 47 desuden fastsat, at kommunerne en gang om året skal indberette oplysninger om deres samarbejde med frivillige sociale organisationer og deres støtte til frivilligt socialt arbejde. Kommunernes indberetninger har hidtil dannet grundlag for Ankestyrelsens årlige såkaldte § 18-redegørelse. Regeringen vil med den foreslåede ophævelse af servicelovens § 18, stk. 4, afskaffe både kommunernes forpligtelse til at indberette oplysninger om det frivillige sociale arbejde og den årlige § 18-redegørelse. EL og SF ønsker at fastholde § 18-redegørelsen, fordi en afskaffelse af den vil gøre det vanskeligt at følge samarbejdet mellem kommunerne og de frivillige sociale organisationer.

Til nr. 3

Ændringsforslaget indebærer, at kommuner og regioner får mulighed for frivilligt at tegne ansvarsforsikring for børn og unge, som er anbragt uden for hjemmet, og personer, som opholder sig på et botilbud for personer med nedsat fy-

sisk og psykisk funktionsevne eller særlige sociale problemer.

Enhedslisten finder det positivt, at kommuner og regioner med lovforslaget får hjemmel til at forsikre borgere, der yder en frivillig indsats. Enhedslisten mener dog, at også ansatte på anbringelsessteder for udsatte børn og unge og på botilbud for personer med nedsat fysisk og psykisk funktionsevne eller særlige sociale problemer skal have mulighed for at få fuld erstatning, hvis der er risiko for, at de personer, de er ansat til at drage omsorg for, kan udvise skadevoldende adfærd over for de ansatte.

Som lovgivningen er i dag, er ansatte på anbringelsessteder og botilbud ikke sikret ret til fuld erstatning, hvis de har været udsat for en ansvarspådragende handling (f. eks. vold/trusler/hærværk) fra beboere. Det tvinger den ansatte til enten at føre en erstatningsansvarssag mod den borger, vedkommende er ansat til at drage omsorg for, at politianmelde borgeren eller helt at opgive et retmæssigt krav om erstatning, fordi medarbejderen ikke ønsker at skade den pågældende beboer, som måske i kraft af sin psykiske tilstand slet ikke er i stand til overskue konsekvenserne af sine handlinger.

Politi og domstole bruger mange ressourcer på denne type af sager, som vil kunne reduceres, hvis der bliver hjemmel til at tegne sådanne ansvarsforsikringer.

Hertil kommer, at den af regeringen foreslåede mulighed for at forsikre frivillige, der løser kommunale eller regionale opgaver, vil stille frivillige på anbringelsessteder eller botilbud bedre end de ansatte, hvilket også må anses som uholdbart.

Karin Nødgaard (DF) nfmd. Susanne Eilersen (DF) Karina Adsbøl (DF) Jens Henrik Thulesen Dahl (DF)

Pernille Bendixen (DF) Morten Marinus (DF) Jakob Engel-Schmidt (V) Carl Holst (V) Jane Heitmann (V)

Hans Andersen (V) Thomas Danielsen (V) Anni Matthiesen (V) Henrik Dahl (LA) Laura Lindahl (LA) Orla Østerby (KF)

Karen J. Klint (S) Erik Christensen (S) Orla Hav (S) Magnus Heunicke (S) Troels Ravn (S) fmd.

Ane Halsboe-Jørgensen (S) Yildiz Akdogan (S) Finn Sørensen (EL) Pernille Skipper (EL) Torsten Gejl (ALT)

Marianne Jelved (RV) Lotte Rod (RV) Trine Torp (SF) Jacob Mark (SF)

Inuit Ataqatigiit, Tjóðveldi og Javnaðarflokkurin havde ikke medlemmer i udvalget.

Socialdemokratiet (S)	46	Socialistisk Folkeparti (SF)	7
Dansk Folkeparti (DF)	37	Det Konservative Folkeparti (KF)	6
Venstre, Danmarks Liberale Parti (V)	34	Inuit Ataqatigiit (IA)	1
Enhedslisten (EL)	14	Tjóðveldi (T)	1
Liberal Alliance (LA)	13	Javnaðarflokkurin (JF)	1
Alternativet (ALT)	10	Uden for folketingsgrupperne (UFG)	1
Radikale Venstre (RV)	8		

Oversigt over bilag vedrørende L 53

Bilagsnr.	Titel
1	Høringsnotat og høringssvar, fra social- og indenrigsministeren
2	Udkast til tidsplan for udvalgets behandling af lovforslaget
3	Tidsplan for udvalgets behandling af lovforslaget
4	1. udkast til betænkning
5	2. udkast til betænkning
6	3. udkast til betænkning

Oversigt over spørgsmål og svar vedrørende L 53

Spm.nr.	Titel
1	Spm., om ministeren vil foreslå en opdeling af lovforslaget, således at forslagene om forsikring af frivillige og ophævelse af bestemmelsen om § 18-redegørelsen behandles hver for sig, til børne- og socialministeren, og ministerens svar herpå
2	Spm. om teknisk bistand til ændringsforslag, som indebærer, at lovforslagets pkt. 1 udgår, til børne- og socialministeren, og ministerens svar herpå
3	Spm. om at yde teknisk bistand til udformning af et ændringsforslag, således at tegning af ansvars- og ulykkesforsikringer for borgere, der yder en frivillig indsats, gøres obligatorisk, til børne- og socialministeren, og ministerens svar herpå
4	Spm. om at beskrive de frivillige indsatser, der i dag ikke er dækket af Danske Lov 3-19-2, og de frivillige indsatser, som er dækket af den pågældende lov, til børne- og socialministeren, og ministerens svar herpå
5	Spm. om at beskrive forskellen mellem frivillig indsats, »almindeligt besøg« og frivilligt arbejde (lønnet/ulønnet), til børne- og socialministeren, og ministerens svar herpå
6	Spm. om at beskrive konkrete eksempler på, hvilke frivillige indsatser der kan forsikres med hjemmel i lovforslaget, til børne- og socialministeren, og ministerens svar herpå
7	Spm. om at beskrive en udtømmende liste over, hvilke frivillige indsatser der kan forsikres med hjemmel i lovforslaget, til børne- og socialministeren, og ministerens svar herpå
8	Spm. om at bekræfte indvendingen i Forsikring & Pensions høringssvar om, at lovforslaget ikke ligestiller frivillig indsats og frivilligt arbejde, til børne- og socialministeren, og ministerens svar herpå
9	Spm., om ministeren vil sikre, at der ikke opstår tvivl om, hvor en frivillig er forsikret, til børne- og socialministeren, og ministerens svar herpå
10	Spm. om at forholde sig til kritikken i DGI's høringssvar, hvor det påpeges, at den »frivillige« arbejdsskadeforsikring, som DGI har tegnet

for deres frivillige, ikke dækker, hvis kommunen/regionen har instruktionsforpligtelsen, til børne- og socialministeren, og ministerens svar herpå

- 11 Spm., om det i tilstrækkelig grad er sikret, at frivillige ikke kommer i klemme, når forsikring af frivillig indsats ikke gøres obligatorisk for regioner og kommuner, til børne- og socialministeren, og ministerens svar herpå
- 12 Spm. om at kommentere forslaget fra LO, FTF (BUPL) og SL om, at kommunerne også skal have hjemmel til at tegne forsikringer for beboere på sociale tilbud og ansatte, til børne- og socialministeren, og ministerens svar herpå